

Witold Bender, Ryta Kozłowska, Bogdan Kowalczyk

Otałużka, pow. Grójec. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 3, 207-209

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W górnych warstwach znalazły się ułamki naczyń obtaczanych z wczesnego średniowiecza, wskazujących na użytkowanie stanowiska w tym okresie.

OTALĄŻKA, pow. Grójec
Stanowisko 1

Zakład Epoki Metali Instytutu
Historii Kultury Materialnej
PAN w Warszawie

Badania prowadził mgr Witold Bender /autor sprawozdania/ przy udziale mgr Ryty Kozłowskiej i Bogdana Kowalczyka. Finansował IHM PAN. Czwarty sezon badań. Stanowisko torfowe, osadnicze, domniemane miejsce kulturowe z okresu późnorzymskiego i nikłe ślady materiałów późnolatańskich i wczesnorzymskich.

Zbadano przestrzeń o powierzchni 201 m², kubatura wykopów ok. 600 m³, głębokość sondaży średnio do 3 m.

Tegoroczne obserwacje pozwoliły na korekturę pewnych dotychczasowych ustaleń w zakresie interpretacji charakteru stanowiska, pierwotnych warunków topograficzno-morfologicznych i hydrologicznych towarzyszących działalności grupy społecznej na interesującym nas terenie. Nowo zarysowane spostrzeżenia i hipotezy wymagają kolejnych weryfikacji.

W sąsiedztwie bruku kamiennego-nasypu, odsłoniętego w 1967 r. odkryto w roku bieżącym konstrukcję-obiekt o rzucie poziomym w kształcie trapezu z czytelnymi dwoma ścianami, po których zachowały się kołki /dębowe, olszowe, średnicy 5-9 cm/ ustawione w odległościach od siebie średnio co 15 cm. Pozostałe ściany wzniesione były w lżejszej konstrukcji manifestującej się obecnością palików

rsadko rosstawionych, krótkich i cienkich. Obiekt wzniesiono na torfie stanowiącym w tym miejscu podłoże calcowe. Rozmiary obiektu wynoszą 1,5 m². Wewnątrz znaleziono naczynie drewniane /rodzaj płytkiej niecki/, przedmiot uznany za kijankę, ułamki i osędkoci naczyń glinianych, kości swierszce. Wokół koncentrowały się dalsze ruchome zabytki przy wyraźnym nagromadzeniu ceramiki i kości.

Od strony wschodniej obiektu, na przestrzeni ok. 6 m², występowało skupisko żerdzi, gałęzi, odcinków drewnianych obrabianych, przewróconych kołków z naostrzonymi końcami. Elementy te usnać trzeba za swalisko górnych partii drewnianych konstrukcji lub celowo porzuconych w tym miejscu odcinków drewna. W tej masie szczątków występowały okasy ceramiki, kości, fragmenty drewnianych przedmiotów.

Już przy ścianie wschodniej wykopu leżała starannie obrabiana belka /1,5 m długości/ na jednym końcu rozwidlona, na drugim posiadająca szięcie "szrubowe". Przy belce, którą pozostawiono na miejscu planując odsłonięcie w roku 1970 towarzyszących jej elementów, ustawiony był rząd słupków. Obok, na głębokości 2,23 m, znaleziono brązową fibulę zoomorficzną o konstrukcji kuszowej, której kabłąk wyobraża postać płynącej kaoski - okaz ten można datować na schyłek okresu późnorzymskiego.

W dwóch wypadkach natrafiono w sondażach na grube pokłady warstwowanych piasków, które obserwowano i w latach poprzednich. Piaski te wyznaczają pierwotny ciek wodny /zakole rzeki lub bocznyny nurt/ istniejący w okresie starożytności. Ten ciek wodny był w pewnych okresach bardzo aktywny /notowane wylewy/. W piaskach znajduje się sporadycznie ułamki ceramiki na wtórnym złożu, analogicznie jak gdzieś indziej. W starożytności użytkowany był teren

po obu stronach cieku.

W roku bieżącym swraca uwagę obfitość ułamków naczyń i kil-
naście form zachowanych prawie w całości. Wyróżniają się dna gru-
bych "garnków", osarki i niskie szerokootworowe małe naczynia wa-
zowate. Stanowisko w Otałgście znajduje pewne analogie do torfo-
wych miejsc kultowo-ofiarnych z obszarów Europy północnej i pół-
nocno-zachodniej. Wskazują na to elementy przestrzennego zagospo-
darowania obiektu jak bruki-nasypy, groble, rusztowe pomosty,
słupy, a także charakter materiału ruchomego. To wszystko pozwa-
la na wysunięcie hipotezy o istnieniu i tu ośrodka kultowego. Ta
próba interpretacji wymaga dalszego krytycznego naświetlenia w
toku badań terenowych i studiów specjalnych.

PAJEWO - SZWELICE, pow. Ciechanów

Zespół Badań nad Polskim
Średniowieczem UW i PW

Badania prowadziła dr Bolesława Chomentowska.

Finansował WKZ w Warszawie przez Zakład Badań

Polskiego Średniowiecza. Trzeci sezon badań.

Cmentarzysko z okresu późnolatenskiego i okre-
su wpływów rzymskich.

Przebadano obszar ok. 3 arów. W wyniku prac badawczych od-
kryto 16 grobów oraz 5 jam. Wśród grobów 6 było popielnicowych
ze szczątkami stosu, 9 jamowych oraz jeden grób kłodowy. Grób
kłodowy nie posiadał wyposażenia. W wypełnisku wkopu grobowego
znaleziono mały paciorek szklany, fragment przedmiotu brązowego
oraz kilka małych charakterystycznych fragmentów ceramiki. Pozosta-
łe groby były mniej lub bardziej bogato wyposażone. Na inwentars